

ЦЕТИЊЕ:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Боску и Херцеговину на годину 12 пр. на по године 6 круна.
За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.
Претплата се приима само у годишњем и полугод. роковима.
Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље поштанском унутрицом, само у непосредној администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Вељу Рамадановићу, К. Ц. агенту у Нотор.
Дописи се шаљу Уредништву. Уколико се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Филип Јерговић.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу члана 66. Устава земаљског ријешили смо и рјешавамо:

да се Народна Скупштина, сазвана Нашим указом од 21. августа ове године у редован сазив за осамнаести октобра 1908. године, одложи за први децембра ове године.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 8. октобра 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Правде,
Заступник Министра Ин. Дјела,
Др. Л. Томановић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
В. Лакић Војводић с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

Министар
Просвјете и Црквенијех Послова
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Пошто ће Предсједник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Правде и Заступник Нашег Министра Иностранних Дјела, г. д-р Лазар Томановић одсуствовати неко вријеме од дужности, то на основу члана 7. Закона о Књажевској Влади рјешавамо:

да до његова повратка врши дужност Предсједника Нашег Министарског Савјета Наш Министар Унутрашњих Дјела г. В. Лакић Војводић; дужност Нашег Министра Правде Наш Министар Финансија и Грађевина г. Душан Вукотић, а дужност Заступника Нашег Министра Иностранних Дјела Наш Министар Просвјете и Црквенијех Послова, г. Јован Пламенац.

Предсједник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Правде и Заступник Нашег Министра Иностранних Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 9. октобра 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Предсједник Минис. Савјета,
Министар Правде,
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Др. Л. Томановић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

у данловградској поштанско-телеграфској станици:
за поштар-телеграфисту III класе и вршиоца дужности управника Шака Шоћа, досадашњег поштар-телеграфисту

исте класе цетињске поштанско-телеграфске станице, по потреби службе;

у колашњинској поштанско-телеграфској станици:
за поштар-телеграфисту IV класе Цвјетка Вукчевића, бившег поштар-телеграфисту исте класе.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 7. октобра 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
В. Лакић Војводић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног производимо у чин прешадијског поручника Блажа Марковића, свршеног питомца Павловског Војног Училишта.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.
Цетиње, 10. октобра 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
бригадир Митар Мартиновић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. Закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из кредита за недовољно предвиђене расходе (бр. 225) издати Министру Унутрашњих Дјела круна на двије хиљаде шездесет — к. 2060 — ради повећања партије предвиђене на платно указног особља Поморства, (бр. 36), а на основу закона о буџету за 1908. годину.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.
Цетиње, 7. октобра 1908.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

Одлуке г. Министра просвјете и црквенијех послова

Одлуком г. Министра просвјете и цркв. послова П. Бр. 2705 од 6. октобра 1908. године препоручује се за књижице народнијех основнијех и средњијех школа књига „Просте Душе“, приповијетке од Сава П. Вулетиа.

Одлуком г. Министра просвјете и цркв. послова П. Бр. 2801 од 10. октобра 1908. године препоручује се дјечји лист „Споменак“, који уређује и издаје умир. држав. учитељ у Панчеву Иван Мартиновић, за књижице и ученике народнијех основнијех школа.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Г. барон Кун од Куненфелда, овдашњи аустро-угарски министар, изјавио је по налогу аустро-угарског министра спољних послова г. барона Ерентала, Њ. Кр. В. Господару и Књажевској Влади жаљење због неприлика нанесених г. бригадиру сердару Јанку Вукотићу на његовом путу за Биоград, извињавајући те неприлике непријатном погрешком.

— Вилијам Едуард О' Рели, оvd. новонаименовани отправник послова Велике Британије, стигао је са супругом синоћ овомо.

— Г-ђа баронеса Кун од Куненфелда, супруга оvd. аустро-угарског министра, повратила се јуче из иностранства.

— Г. д-р Лазар Томановић, предсједник Министарског Савјета, отпутовао је јуче с г. начелником Јовом Поповићем у изванредној мисији у Рим, откудa ће г. Ј. Поповић продужити за Париз.

— Г. Лазар Мијушковић, предсједник Државног Савјета, отпутовао је у прошли понедељник у изванредној мисији у Петроград.

ЦРНОГОРЦИ!

Догађаји, који се збише ових дана у нашем непосредном сусједству, наслућују као да би наше горе могле ускоро одјекнути бојним покличем, а њиховим се врховима залепшати она застава, под којом се Црногорац вјекovima борио за свету ствар, за слободу своје браће. Једна мисао, један оцјећај захватио је душу целокупнога нашега народа. Он види пред очима дане јуначке крваве борбе за част и добро Отаџбине!

У тако тешким данима и Друштво Црногорскога Црвенога Крста сматра за дужност, да прибере сву своју снагу за вршење намијењенога му задатка.

Оно има да се брине око тога, како да се ублаже невоље рата и како да се укаже брза и добра помоћ рањенику. Није довољно само то, да сваки борац буде снабђен средствима за борбу, већ и средствима за успјешно лијечење и његовање кад у боју изнемогне од рана. Ко прије не сам народ да притекне Друштву и у томе погледу у помоћ! Зато се Друштво Црногорскога Црвенога Крста овим прогласом и обраћа на наш народ, позивајући га да му прилозима својима олакша вршење те човјекољубиве дужности.

Друштво је увјерено, да ће на најјурдњу потпору и сарадњу наћи и код Црногорака. Оне су те, чије ће извјезбане руке превратијати ране и подизати соколовима саломљена крила, оштећена од врућег олова и леденога челика. Попут Косовке Дјевојке оне ће ходити по бојноме пољу да ожале јуначки погинуле и да изврше дужност милосрђа према рањеницима, дужност племениту и свету, коју је наш узвишени Господар, истичући мученичке заслуге Црногорака, тако лијепо предочио у стиховима:

„У редове Иванове
Бих тјешила рањенике,
Превртала, исправљала
По разбоју убојнике,
Молила се Спаситељу
Да заштити српску страну
Све бих силе уложила
Милом роду на одбрану.“

Ништа није лепше и узвишеније но помоћи болника и љуто рањенога на бојном пољу. У милосрђу према ратноме рањенику такмиче се данас сви просвјетљени народи. Према ономе, који је у рату пао рањен, треба да се укаже само хришћанска братска љубав. Ово су у толико прије дужни да учине према својим рањеницима синови и кћери једнога и истога народа. Од њих се још у мирно доба тражи, да за ту узвишену цијелъ принесу свој дио, како би у доба рата помоћ била бржа и обилнија. Друштво Црногорског Црвеног Крста овим их позива да

се сјете те своје човјекољубиве и родољубиве дужности. Нека помогне колико ко може. И најмањи прилог добро је дошао.

Апелујући на милосрђе и родољубље племенитих људи, Друштво Црногорског Црвеног Крста моли их, да се одазову овоме позиву и да му својим прилозима помогну, како би могло одговорити што достојније свом узвишеном задатку.

Предсједник

Друштва Црногорског Црвеног Крста
Митрополит Црногорски

МИТРОФАН с. р.

Секретар

Управник Болнице Даница I.

Др. Ст. Матановић

О Берлинском Конгресу

Некадашњи француски министар спољних послова Ханото објавио је у „Revue des Deux Mondes“ једну студију, у којој износи неке до сада непознате документе о раду конгреса, који ће по свој прилици бити предмет преговора на будућој конференцији великих сила. Његова студија у изводу гласи:

„Послије многих недаћа војска руска имала је успјеха. Она се је ушљед пријетња Енглеске, морала уставити пред капијама Цариграда, али је принуђила Турску, 19. фебруара 1878. г. потписати претходни уговор мира у Сан-Стефану. Најглавнији његови услови бјеху: стварање нове државе, Бугарске, која се простираше од Дунава до Црног и Јејејског Мора и остајаше под сизеренством султановим; Србија и Црна Гора постају независне и добијају нешто увећања; Румунија постаје такође независна, добија Добруџу, а за то уступа Русији Бесарабију, те тако се Русија домиче ушћу Дунава; Русија добија у Азији важне дјелове Јерменске, са Карсом и приморским градом Батумом; Турска уз то мора да плати Русији 500 милиона рубаља ратне оштете.

Кад је овај уговор био познат у Енглеској, дошло је до силног и гњевног узбуђења. Лорд Биконсфилд, први министар, мобилиса резерве, а индијске трупе доведе у Порт-Сајд. Лорд Дерби, министар спољних послова, који је увијек био за мирно посредовање, мораде дати оставку, а на његово мјесто дође лорд Сализбери. Но то је мување било намијењено само за велику публику, пред којом је износена неповредимост Турске, док у тајности Сализбери преговараху са руским министром Шуваловим о засебној погодби између Енглеске и Русије. Маја 18. би постигнута погодба, којом Русија обећаваше, да границе нове Бугарске битно сузи, тако да би Турска у Европи могла остати у животу и да ће коначни уговор мира поднијети на одобрење Европе. За то обећаваше Енглеска, да се не противи проширењу Русије у Малој Азији, обухватајући Карс и Батум. Погодба би саопштена кнезу Бизмарку, коме се остави и сазив конгреса, али је погодба иначе остала строго у тајности.

Друга једна тајна погодба бјеше закључена још прије руско-турског

рата. То је било у Рајхштату, гдје су састали царев руски и аустријски 26. јуна 1876. и споразумјели се: да Аустро-Угарска, ако се неутрално понаша, на случај руске побједи, узме Босну и Херцеговину. О начину и опсегу овога заузећа није, наравно, ништа тачно утврђено.

Тако бјеху улоге подијељене и, како гледаше, изглавна питања окончана, када је кнез Бизмарк 1. јуна 1878. отворио конгрес у Берлину. „Ми смо се искупили, говораше он у свом приступном говору: да дјело санстефанско подвргнемо слободном оцјењивању сила потписница уговора од 1857. и 1871. године. Само велике силе и Турска бјеху пуноправни чланови конгреса. Остале државе, ма да бјеху понајвише интересоване у претресу, као Србија, Црна Гора, Румунија и Грчка, могаху само „жалбе подносити и жеље изражавати“.

Најжалоснију улогу имађаше Турска, а за њену судбу чињашу Турци одговорним кнеза Бизмарка, кога сматраху за свемоћна и од кога очекиваху да ће се заузети њима у корист, док се овај само труђаше да осигура миран успјех конгреса, па ма било и на рачун Турака.

Тешкоће су конгреса почеле, кад се показа, да се Енглеска и Русија не могу да споразумију о појединостима своје погодбе од 18. маја. Погодба бјеше међутим, не зна се како, објављена. Она диже буру у Енглеској, гдје не могаху појмити, да влада оставља Русима Карс и Батум. И тек, кад на приједлог Бизмарков, би Батум проглашен за слободно пристаниште, бура се ова утиша.

На састанку 23. јуна предложи Биконсфилд, сходно погодби са Русијом, стварање самосталне Бугарске и предају Босне и Херц. Аустро-Угарској, при чему се он брањаше од схватања, да конгрес хоће диобу Турске. Турски делегати, који нијесу ништа знали о тајним погодбама, бјеху предлогом Биконсфилдовим у највећој мјери изненађени. Каратеодори-паша извјештава о томе овако:

Турски делегати бјеху још мишљења да ће им енглески пуномоћници притећи у помоћ, да бране интегритет Турске. Сад се рађаше око тога, да се будућој Бугарској одузме Варна и софијски санџак. Али Енглези и то пустише и дадоше. Турски делегати бјеху с тога сасвим убијени. Каратеодори-паша гледаше да уложи протест. Али му кнез Бизмарк просто закрати ријеч, с примједбом, да он не може допустити, да му турски пуномоћник, кад он узима ријеч, упада у ријеч. А он — турски пуномоћник — нема ни права за то, јер је влада његова потписала Санстефански уговор, који много даље иде. „Такво понашање пред једним европским вијећем, продужи Бизмарк од ријечи до ријечи, одавало би од стране турских опуномоћника намјеру да успоре ток конгреса. „Ја то не могу да трпим, и ако турски пуномоћници остану при том, онда ћу бити принуђен, и ја сам на то готов, да мојим примједбама дадем и практичну санкцију“. Ова пријетња, разумије се, ућуткала је турске делегате.

Заузеће Босне и Херцеговине од стране Аустро-Угарске, образложаваше лорд Биконсфилд на шљедни начин: Босна и Херцеговина, саме себи остављене без елемената добре управе, окружене независним и полузависним државама, биле су кроз толико дуго вријеме позорница крвавих немира. Велика Британија се с тога обратила једној сусједној сили, која је моћна, а заинтересована у одржању мира; Европа је ову мисао одобрила. Аустрија је већ унапријед изјавила, да као гранична сила, а због сво-

јих животних интереса, може само такво рјешење босанског питања усвојити „које је угодно да допринесе сталном умирењу земље ове, и спријечи повраћај догађаја, који тако јачо угрожавају мир Европе и аустро-угарске државе, набацајући на њу велике жртве и тешке губитке, стављајући је у положај који је неодржив и чије продужење она не може допустити“. Лорд Сализбери потпомаже овај предлог и додаје, да би Порта „дала доказа високе мудрости, ако би одбила од себе, да буде и даље оптерећена задатком (задржањем Босне и Херцеговине), који премаша њене силе“. Кнез Бизмарк се придружава предлогу, и са своје стране додаје: „Није овдје у питању само интерес Аустро-Угарске, једна једна општа дужност. Њемачка, која нема никаквог непосредног интереса у положајима Истока, мишљења је, да је само једна моћна држава, која располаже свима нужним средствима, у стању, да поврати ред и осигура будућност тамошњем народу“.

Турски делегати мучили су се и довијали од сваке руке, да одбију страховити удар. Конгресу је био задатак да Санстефански уговор поправи, а сад, ево, хоће нови уговор да постане за Турску још горим. Турци закуцаше на свачија врата, а прво на енглеска, али овдје их очекиваше ново разочарање.

Каратеодори-паша пише о томе ово: Турски пуномоћници одоше прво Сализберију и Биконсфилду, и мољаху их, да сав свој утицај заложу, да се дебата бар за дан-два одложи, да добију времена за какво споразумјевање. Енглески пуномоћници саслушаше са мало пажње и лорд Биконсфилд им, као одговор, сасвим опорочечу рече: „да су одлуке турског министарског савјета мало схватљиве, да не употреби никакав други израз“. А лорд Сализбери слеже с раменима и рече: „Ја нећу ништа да чиним; а ви (Турци) можете све предузимати, али ја знам да нећете тим ништа испословати. Политика ваше владе састоји се у томе да своје рођене интересе не увиђа“. И онда се оба енглеска министра повукоше. Онима пак, који их упиташе, зашто да баш Енглеска узима иницијативу за обогаћење Аустрије, одговори Сализбери: да пошто би се предлог поуздано учинио, онда је боље да га учини Енглеска, а не Њемачка.

Турци одоше онда италијанском пуномоћнику грофу Кортију. Они сматраху, да Италија неће радо гледати увећање Аустрије, и да ће му се колико год могу одупријети. Гроф Корти учини на састанку конгреса доста један покушај, упитавши грофа Андрашија, на какво се гледиште ставља његова влада при заузећу Босне и Херцеговине. Андраши се обрну прво Бизмарку, па онда одговори Кортију хладно: „Господине италијански пуномоћниче, кад Аустро-Угарска заузима Босну, ослања се на једно европско гледиште! Томе ја немам више ништа да додам!“ Гроф Корти на ово не одговори ништа. Кад, послје тога, турски пуномоћници замолише, да Италијани бар предложе, да заузеће Босне има бар привремено (провизорно) карактер, гроф Корти одбијаше то; он, вели, не може ништа чинити, а осим тога њему је дато на знање, да ће ово мијешање у ове послове бити сматрано као casus belli. Тако извјештава Каратеодори-паша. У званичним протоколима конгреса, наравно, о томе свему нема ништа. Па ипак успјеше турски пуномоћници, да Аустрија пристане на један додаток (клаузулу), у коме она изјављиваше, да заузеће Босне буде привремено, и

да ће шљедовати тек на основу претходног споразума са Султаном.

Ово је текст те тајне погодбе, коју су потписали, у име своје државе, сва три аустро-угарска пуномоћника:

„По жељи, коју су, у име своје владе, изјавили отомански пуномоћници, пуномоћници Аустро-Угарске, у име владе Његовог Величанства Цара и Айдогдолског Краља, изјављују: да њива суверенства Његовог Царског Величанства Султана, која он има над провинцијама Босне и Херцеговине, неће претрпјети никаквог сужавања фактом окупације, о којој се говори у дотичноме члану који се односи на те провинције а у уговору који се данас потписује; да ће се, даље, окупација сматрати као привремена (provisoire); и да ће се учинити између обје владе претходни споразум о појединостима окупације, чим се конгрес закључи.“

Берлин, 13. јула (по новом) 1878. год.

Андраши, Карољи, Хајмерле“.

Ово је један од најважнијих докумената о раду Берлинског Конгреса, који се ето сада износи на јавност, а који ће без сумње турски пуномоћник, дође ли до европске конференције, изнијети као најјаче правно оружје против анексије Босне и Херцеговине од стране Аустро-Угарске. Тај би документ могао учинити, и ако га сада омаловажава, Аустро-Угарска да би она на конференцији могла имати противу себе не само Енглеску, већ и Русију и Француску, а можда и коју од својих савезница.

При оваквом раду Берлинског Конгреса — завршује г. Ханото — при коме су о судбини држава одлучивале већином тајне погодбе, говори се сад опет о новој конференцији и на неки начин је за чуђење, да се јавља из Цариграда како Турци немају ништа да примјеру противу поновне конференције. Зар они још немају доста искуства од 1878. године?

Енглеска штампа о анексији

Енглеска штампа је готово ђутке пријешла преко изјава, што их је Ерентал учинио о окупацији Босне и Херцеговине у аустријским делегацијама. „Тајмс“ само вели укратко: „Еренталове изјаве у главном су значајне због његовог признања, да су потпуно исправна открића нашег париског дописника о тајном протоколу с Турском, којим се Аустрији гарантује само привремена окупација Босне и Херцеговине. Даље, она су значајна због Еренталова признања, да Аустрија зато што је тај протокол потписала против своје воље, не мора поштовати свој потпис. То начело је опасно. Аустрија је толике многе уговоре потписала против своје воље“.

Због те исте тачке има оштар напад и у „Дејли Графику“. Али тај лист не говори о открићима париског дописника „Тајмса“, него о Ханотовом чланку у „Revue des Deux Mondes“ и пише: „Ми не можемо замислити ништа штетније по добре намјере Аустро-Угарске од изјава барона Ерентала у аустријским делегацијама. Овим изговором се просто признаје да су аустријски делегати, кад су именом свога Цара гарантовали окупацију, учинили једну одиозну обману. У толико је више за чуђење, да је Ерентал учинио то ужасно признање, кад има два друга аргумента, којим тежи да каже да су сасвим правилно престале важити обавезе, које проистичу из тајног протокола од године 1878. Први је тај, да је из потребе, да се заузме Босна и Херцеговина поникла нова чињеница и да је она поникла протокол. Али та нова чињеница нема никаквог утицаја на протокол, пошто се ни у том документу ни у Берлинском уговору Турска није обавезала на обезбјеђење мирољубиве окупације. Осим тога: да у тим провинцијама није било устанка, аустријска окупација не би била потребна. Други аргумент није ни мало бољи. Има, вели Ерентал, једна нова чињеница у конвенцији од 21. априла 1879. у којој нема говора о привременој окупацији. Али тај нови факт не може тако исто да поништи протокол, пошто он представља само проширење тога документа. Покрај тога превиди Ерентал, да и ако априлска конвенција од 1879. год. не

говори ништа о привременој окупацији, она обавезује Аустрију на поштовање суверених султанових права и та обавеза није никако чак ни Еренталовим изношењем доказана ни његовим излагањем логично поништена. Ми бисмо савјетовали барону Еренталу, да се у свом сопственом интересу задовољи са својим данашњим покушајем и да се окани даљих огледа да брани оно што се не да бранити“.

И листови чак, који мисле да по нечем имају основа бранити аустријску управу, налазе да је Аустрија овим корак окупације Босне и Херцеговине, довела себе у тежак положај. Такав један лист „Observer“, који покушава бранити окупацију, признаје јасно и отворено да четири петице босанско-херцеговачког становништва мрзи аустријску управу, као год што Ирци мрзе британско господарство. За тим додаје, да ма колико били цинички и провокаторски њени (Аустријини) методи, Аустрија је учинила један корак, који би могао само рат измијенити.

Расположење у Србији

У Србији расте из дана у дан огорчење против Аустрије због анексије Босне и Херцеговине. Демонстрације се не престану понављају, а поред тога почео је и бојкот аустро-угарских трговаца. По закључку српске владе министар д-р Миловановић кренуо се за Берлин, гдје ће се састати са руским министром спољних послова Извољским. Стојан Новаковић путоваће у нарочитој мисији у Цариград, а Пашин у Петроград. — Министарски Савјет расправљао је, препоручи Народне Скупштине, да се сви официри и подофицири помилују, који су осуђени. — Од ове недјеље ће се опет у Србији прегледати путне исправе свију који долазе и одлазе. — На оружању се неуморно ради. Будимпештански листови знају, да је Србија у Њемачкој поручила 500 машинских пушака, а у Француској за 50 хиљада војних капута. Српски Црвени Крст ставио је Влади на расположење 200 хиљада динара за набавку лакних кола за рањенике. Још веле да су коњицке регименте добиле налог, да своје сабље наоштре. — Како из Биограда јављају, појавили су се потоњих дана кроз Србију извјесна лица, за које се сумња да су у служби Аустро-Угарске. На Сави је један жандар задржао једна кола у којима су се возили неки странци, но ови су употребили оружје и ранили жандара, те им је пошло за руком да умакну у шуму. Један је од њих касније ухваћен. У колима је нађен кавез са 16 голубова писмоноша. Сваки голуб имао је испод крила број голубије поштанске станице и број пука, коме припада.

Митинг у Цариграду

Цариградски листови у уводним чланцима говоре о величанственом протестном митингу, који је 1. октобра држан у Стамболу и на коме је било око 30.000 цариградских грађана свих вјера и народности. На митингу је енергично протествовано против анексије Босне и Херцеговине, као против једне грубе повреде не само Берлинског уговора но и човјечанских права.

У резолуцији митинга изјављује се захвалност Енглеској, Француској, Италији, Русији и Њемачкој на пристанку за европски конгрес. Турска претпоставља мир рату и сачекаће резултат дипломатских преговора, али је поред тога спремна да ироније и пошљедњу кап крви у одбрану својих права и посједа.

Резолуција је телеграфским путем одмах саопштена свима великим силама. Сви су говорници изјављивали своје велике симпатије према Србима.

Манифестанти су са збора из Стамбола пријешли у Галату и Перу и приредили овације пред амбасадама: енглеском, француском и талијанском. Црно Цариград хорио се од узвика „Живјела Босна и Херцеговина!“ Доље Аустрија! Доље отмичари! Живјели Срби и Турци! На челу манифестаната ношена је велика српска тробојница и турска застава, а било је безброј турских, српских и енглеских застава.

Улицама су Срби и Црногорци, који су присуствовали манифестацијама, пјевали „Радо иде Србин у војнике“ и друге патриотске пјесме.

Цариградски се листови радују измирењу Србије и Црне Горе.

Хоће ли бити конференције?

Како се из Лондона службено јавља, састанак европске конференције је осигуран, али под означеним принципима ограничења. Ближа одређења тога ограниченог конференциског програма извршиће се у Паризу, кад Извољски буде тамо.

Како је до сад уговорено, неће се сазивати свечан конгрес, него само конференција, која ће бити у пријестоници

једне од држава, која не припада силама потписницама Берлинског Уговора.

О програму конференције, који смо у потоњем броју саопштили, постоји по једном петроградском извјештају у лондонскоме „Тајмсу“ ово руско гледиште:

„Руска влада је мишљена, да су питања, која су искрсла, евројска питања, а не питања између Аустро-Угарске и Бугарске с једне и Турске са друге стране. Она морају бити Европом претресана и расправљана и ма да се свршено не може учинити невршеним. Аустро-Угарска и Бугарска морају свој постојак издвинути суду Европе. С тога је потребно, да се сазове европска конференција. Циљеви те конференције треба да су: на првом мјесту давање компенсације Турској, а на другоме мјесту Србији и Црној Гори, чији су интереси лодирнути, али та компенсација не би се могла учинити на рачун Турске. У томе погледу Русија је потпуно сагласна са двије западне државе. Као и оне, тако и Русија, симпатисе труду турских реформатора, који раде на преображају своје земље, те налази, да је у интересу Европе, да се тај труд потпомене.

„Пуштани су гласови у јавност, како Русија хоће да се користи садашњим положајем, да би и за себе израдила неке компенсације, тражећи ревизију одредаба о мореузинама. Руска влада налази, да би таква ревизија била у интересу Русије потребна, али она ипак не жели, да то постане дио програма конференције, нити да од Турске то изнуди. По рускоме гледишту то би се могло постићи само из добровољан пристанак турске владе и уз одобрење сила, код којих ће Енглеска да помогне ствар.

У мјеродавним руским круговима веома су незадовољни због тога, што аустријски извори невјерно описују преговоре, вођене између Извољског и Ерентала у Бухловице. Те описе руски листови означавају као „извртуте“, а кад се Извољски врати у Русију, он ће дати изјаву у Думи, у којој ће вјерно представити ток преговора у Бухловици и доказати, да он не само није одобрио анексију Босне и Херцеговине, него да је извршно напоменуо Еренталу, да је положај Босне и Херцеговине европско питање, које се не може расправити само између Аустро-Угарске и Турске“.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Овације енглеском посланику. На глас, да је синоћ стигао на Цетиње енглески отпраник послова г. В. Е. О' Рели, цетињско грађанство одлучило је, да њему као представнику великог енглеског народа, који је увијек исказивао своје симпатије за Црну Гору, а и данас подигао свој моћни глас у одбрану угрожених права цијелог Српског Народа — приреди одушевљене овације и тиме му даде видљив знак признања и захвалности Црне Горе и у овим по Српство тешким данима.

Око 5 сати послје подне огромна маса свијета из пријестонице и околине, упутила се са заставама енглеском, црногорском и српском испред Зетског Дома, пјевајући патриотске пјесме, пред стан представника Енглеске г. В. О' Рели. Међутим, г. представник бијаше с госпођом изашао у шетњу на колима и манифестанти га среташе у главној улици, зауставише кола и поздравнише га бурним клицањем: Живио Краљ Едуард! Живјела Енглеска! „Слава Гледстону!“ Г. Јован Матановић, секретар Државног Савјета поздравио је за тим енглеског представника патриотским говором на француском језику, на чему је г. О' Рели, сишавши с кола, срдечно захвалио и нагласио своју наклоност и љубав према Црној Гори. Одушевљеном клицању „Живјела Енглеска“ није било краја! Манифестанти су иза тога пошли пред Двор гдје је г. Саво Вулетић поздравио Њ. Кр. В. Господара, који је на поздраву милостиво захвалио.

Полазећи од Двора манифестанти су се упутили пред Двор Њ. Кр. В. Књаза Нашљедника, а кад су дошли до српског посланства, орило се: „Живјела Србија! Живјела слога! Пред Двором Књаза Нашљедника народ је бурним клицањем поздравио Његово Краљевско Височанство, па су одатле по вароши наставили овације пред француским, руским и турским посланством.

Колски пут Подгорица — Колашин. Министар Финансија и Грађевина, г. Душан Вукотић, добио је у уторак извјештај, да је нови колски пут Подгорица — Колашин потпуно довршен и да се може предати саобраћају.

Отварање овог пута извршиће се ових дана на свечан начин на новом мосту на Морачи. Свечаности ће у име Књаза Господара присуствовати Њег. Височанство Књаз Мирко, а у име Књ. Владе г. Министар Финансија и грађевина.

Личне вијести. Његово Преосвештенство Г. Епископ Кирил Митровић, допутовао је из Острога на Цетиње.

Црвени Крст. У четвртак, 8. овог мјесеца, Високопреосвештени Господин Митрополит Митрофан позвао је као председник Црногорског Црвеног Крста садашње чланове одбора као и још неке виђеније личности из пријестонице, на разговор о раду нашега Црвеног Крста у часовима најтеже опасности, у којој би се могла наћи Црна Гора. Послије подужег вијећања попуњен је одбор Црвеног Крста новим члановима, те тако се управа Црногорског Црвеног Крста састоји сада из ових чланова: председник, Њ. Високопреосвештенство Господин Митрополит Митрофан, секретар г. Др. Станко Матановић, благајник г. Урош Марић, а чланови одбора: г. г. протођакон Филип Радичевић, д-р Б. Перазић, Филип Јерговић, Живо Драговић и Д-р Стево Огњеновић.

Управа Црвеног Крста ријешила је за тим, да се изда проглас за скупљање прилога и да се за исту сврху изабере за унутрашњост друштвени повјереници.

Манифестације цетињских госпођа. У сриједу, 8. ов. мј., био је у Зетском Дому велики скуп цетињских госпођа, коме су извољеле присуствовати и Њихова Височанства Књагињице Ксенија и Вјера. Задатак скупа одртали су г-ђа Зорка Ковачевић и г-ђа Милица Вукотић лијепим и патриотским говорима, који су саслушани великом пажњом и праћени аklamацијом. На скупу је једногласно донесено ријешење, да су све цетињске госпође спремно ставити се Друштву Црногорског Црвеног Крста на расположење за сваки случај потребе и помоћи, коју би оне могле отаџбини у овим тешким данима указати. По том је ријешено да се сутра дан одржи други састанак, на коме ће се скуп организovati и извршити избор управе.

Са скупа су се госпође под заставама кренуле уз пјевање патриотских пјесама пред Двор Књаза Господара, гдје су чињене одушевљене овације. Одатле су пошле пред Двор Престолонашљедника, гдје су биле све примљене. При повратку придружила им се је маса свијета и тако здружени зауставили су се пред посланством Краљевине Србије и клицали: Живјела Србија! — Живјело Братство! — Живјела Слога! — Дипломатски заступник г. Јовановић је топло захвалио ускликом: Живјела Црна Гора!

Одатле су се сви уз бурну пјесму кренули опет пред Зетски Дом, гдје је збор закључен и започело народно коло, које је трајало читав час.

Сутра дан је био други скуп ради бирања Управе.

Скупу је најприје саопштено, да се је Њ. Кр. В. Књагиня Милена благовољела милостиво примити покровитељства, а за тим је изабрана Управа у коју су ушле:

за председницу г-ђа Марица Војводе Пламенца, за потпредседницу г-ђа Марија Др. Огњеновића, за секретара г-ђа Зорка М. Ковачевића, за благајника г-ђица Анђа Милуновић, учитељица, и потребан број чланица управе.

Јуче је дошао на Цетиње велики број женскиња из Бајица, које су пјевајући народне пјесме, упутиле се пред Двор Књаза Господара и Престолонашљедника, и ту приредиле бурне овације.

На њихов поздрав, Њ. Кр. В. Господар благоизволио је захвалити и прочитати им своју пјесму „Црногорци“, која је с највећим одушевљењем саслушана и праћена клицањем „Живио Господар“!

ТЕЛЕГРАМИ

Бригадир Вукотић у Биограду

Биоград, 8. октобра. Изванредни изасланик Књаза црногорског приспио је. Посјетио је председника министарског савјета, затим је био примљен у аудијенцију код Краља. Народ га је одушевљено дочекао.

Загреб, 8. октобра. Бригадир Вукотић, идући за Биоград, приспио је овомо. На станици железничкој полиција га је зауставила. Вукотић је протестирао и телеграфски се обратио Еренталу, који је наредио да се ослободи. У вече Вукотић је продужио пут Земуна, гдје је поново задржан, али послје је прегледа пуштен на слободу. Пратилац бригадира Вукотића задржан је у Земуна.

Биоград, 7. октобра. (Српски пресбиро). У четири и по сата дошла су пред хотел „Москва“ двор-

ска кола у којима је имао ићи у двор бригадир Вукотић. Гомила свијета пред хотелом чекала је Вукотића са заставама србијанским и црногорским и одушевљено га сретала са узвицима: „Живјела Црна Гора!“ Вукотић рече манифестантима, да им доноси поздрав од браће из Црне Горе. Одушевљењу није било краја. Гомила је испрегала коње и довезла сама Вукотића у Двор.

Биоград, 7. октобра. (Српски пресбиро). По доласку бригадира Вукотића сакупила се сва универзитетска омладина са заставама и многобројни свијет пред „Хотелом Москва“, манифестујући узвицима: „Живио Књаз Никола, живјели Црногорци!“ Бригадир Вукотић изишавши из хотела заблагодарио је неколиким ријечима омладини на одушевљеним осјећајима према Књазу и Црној Гори. Кад је Вукотић, обучен у сјајном црногорском одијелу, сию у кола да пође Краљу у Двор, омладина је испрегала коње и вукла је кола до министарства спољних послова, а остала маса свијета пратила је кола кличући непрекидно Краљу Петру и Књазу Николи. Бригадир Вукотић посјетио је прво министра председника Велимировића, а за то је вријеме омладина пред министарством пјевала „Хеј трубачу с бојне Дрине“ и „Онамо онамо“. Послије конференсија са Велимировићем Вукотић праћен додијељеним официром, отишао је пјешке кроз министарско двориште у Двор и одмах је примљен од Краља. Сакупљена омладина и свијет отишли су тада пред Двор и ту непрекидно манифестовали узвицима и патриотским пјесмама. До овог часа аудијенција Вукотића још траје, омладина и свијет још чекају излазак Вукотића из Двора да га одушевљено отпрате до хотела. Сутра су сви изгледи за велике манифестације Вукотићу.

Биоград, 10. октобра. Синоћ су ђаци и велика маса свијета чинили бригадиру Вукотићу одушевљене овације. На поздрав професора Дачића бригадир је Вукотић захвалио на овацијама Црногорцима и рекао, да су Црна Гора и Србија данас сложене у дужности да отклоне заједничку опасност која пријети српском народу, и да би свак, који би се усудио нарушити ову слогу, био жигосан као народни издајца. Листови јављају, да је Вукотић јуче чинио посјете министрима енглеском, француском, руском и талијанском. Синоћ био је у Двору свечани објед у част бригадира Вукотића, на коме су били Краљ, Престолонашљедник и чланови владе.

Биоград, 11. октобра. (Српски пресбиро). Синоћ је грађнство са омладином приредило бригадиру Вукотићу величанствене манифестације. Огромна маса свијета са заставама и буктијама кретала се достојанствено пјевајући патриотске пјесме са позоришног трга према „Хотелу Москва“. У тренутку кад се маса свијета слегла пред хотелом, дошао је бригадир Вукотић из министарства иностраних дјела. Кад се Вукотић појавио на балкону заборило се одушевљено: „Живио Књаз Никола“, „Живјела Црна Гора“, „Живјели Црногорци!“ Секретар универзитета, проф. Дачић поздравио је бригадира подужим патриотским говором; рекао је да ће се садањом чврстом слогом између Србије и Црне Горе остварити, за чим је Карађорђе првим устанком прије 100 година тежио, да се у одбрани Српства на бојном пољу састану Србија и Црна Гора. Бригадир Вукотић благодарећи на одушевљеним поздравима Књазу Николи, Црној Гори и Црногорцима рекао је, да се и под Ловћеном исто осјећа што и под Авалом. Слогу и споразум из-

међу Србије и Црне Горе неће више моћи нико пореметити и Србин је увијек морао крвљу да откупљује и да брани што је његово, па и сад ће ако Бог да. Треба се уздати у искусне и витешке владоце Србије и Црне Горе. Кликнуо је да живи Краљ Петар, Престолонашљедник Ђорђе и сав Српски Народ! Одушевљеном клицању није било краја, омладински хор отпјевао је „Онамо онамо“, за тим су се манифестанти кличући: „Живио Књаз Никола“, „Живјели Црногорци!“ у миру и реду разишли.

Биоград, 11. октобра. (Српски пресбиро). Нарочити изасланик Његовог Краљевског Височанства бригадир Вукотић данас по подне дуго је конференсио у министарству иностраних дјела. Вечерас Краљ и Влада у његову част дају банкет.

Париз, 5. октобра. Извољски је стигао овомо. Фалијер га је примио, а с њиме и посланика руског. Влада француска наредила је својим представницима у Цариграду и Софији, да савјетују Турској и Бугарској, да буду умјерени. Пишон је преговарао са Извољским о Источном питању.

Цариград, 5. октобра. У ванредној министарској сједници расправљало се о евентуалној мобилизацији и о средствима за набавку потребног новца.

Биоград, 6. октобра. (Српски пресбиро). Талијанска колонија у Биограду одржала је јуче послје подне збор, на коме је донијела резолуцију у којој каже, да она не само осуђује анексију Босне и Херцеговине, него су чланови колоније у свему на страни Срба, и приправни су борити се с њима раме уз раме за права српског народа, изражују наду, да ће Италија бранити праведну српску ствар. Послије збора учесници су чинили овације пред талијанским посланством, а онда отишли праћени масом свијета пред споменик Кнеза Михаила, одакле су отишли пред Двор и одушевљено акламирали Краљу, који је казао: Хвала браћо, на изјавама ваших осјећаја, надајмо се да наша праведна ствар неће пропасти. Живио српски и талијански народ!

Колонија је одаслала талијанском Краљу овај телеграм: Колонија талијанска у Биограду скупљена на збору, да протестује против анексије Босне и Херцеговине, даје изјаву нади, да Италија неће допустити такву узурпацију. Збор је закључен узвиком: „Живјела Италија“, „Живио Краљ“.

Биоград, 7. октобра. Приликом јучерашњих манифестација ухапшено је 40 лица и поведена је строга истрага. Већи дио новина осуђује поступак наспрам аустроугарских трговаца и позива становнике, да се уздрже од сваког насиља против аустроугарских поданика и да се само ограниче на мирно бојкотовање. Биоградске госпође упутиле су позив госпођама Русије, Француске и Енглеске, којим их моле да се заузму за интересе српског народа. Управа града Биограда издала је наредбу којом се забрањују, с обзиром на јучерашње неред, сваки зборови и скупљања на улицама или трговима.

Биоград, 7. октобра. Свјетина је напала на њемачког војног аташеја Масова, називајући га аустријским шпијуном; најпослије је аташе затворен од једног жандара, и ако се је легитимирао, али је доцније на посредовање пролазника ослобођен. Министар-председник је ишао у њемачко посланство да се извини због увреде нанесене аташеу неумјесним поступком жандармовим.

Биоград, 7. октобра. Аустроугарски отпраник послова поднио је српској влади озбиљне представ-

ке односно јучерашњих изгрета против аустро-угарских трговаца. Министар-предсједник је изјавио, да ће влада предузети све мјере да се нереди више не понове.

Биоград, 8. октобра. (Српски пресбирос). Јутрос је у Скупштини поднијет предлог буџета за 1909. годину. Прије преласка на дневни ред министар предсједник је изјавио, да је влада узела у оцјену предлог посланика Милорадовића о реактивирању пензионисаних официра и помиловању политичких криваца, али да због других хитних и важних послова то питање неће моћи одмах ријешити, али обећава што скорије рјешење. За тим је закон о наоружању примљен на другом читању једногласно.

Беч, 9. октобра. Објављена је наредба министарства финансија, којом се забрањује извоз и провоз ратног материјала за Србију и Црну Гору.

Беч, 10. октобра. Објављена наредба односно извоза и провоза ратног материјала за Србију и Црну Гору потекла је из жеље Аустро-Угарске, да се с њене стране спријечи сукоб на Балкану и да се и на тај начин очитује њена мирољубивост.

Аустројска влада у споразуму са министром иностраних дјела и с маџарском владом, била је с обзиром на садашње прилике у Србији и Црној Гори принуђена, да до нове наредбе забрани извоз и провоз ратног материјала за те двије државе.

Будимпешта, 10. октобра. Комисија аустројске делегације усвојила је буџет ратне морнарице. Сви су говорници изјавили потпуно повјерење управи поморства и нагласили једнодушно потребу усавршења морнарице.

У маџарској делегацији, приликом претреса буџета министарства војног, генерал Хофман одговорио је на питање: „да ли је Ерентал рекао јуче у клубу независне странке, да треба с обзиром на још потпуно неујашњено стање појачати српску границу, и да не би било сувишно, да се пукови са српским војницима замијене маџарским пуковима“. Генерал Хофман је изјавио у име владе, да таква изјава није апсолутно учињена. Министар је убијеђен, да је сваки војник потпуно свјестан своје дужности. Министар нема неповјерења у своју војску, нити има за то икаквог разлога. Министар не би часак могао остати на свом мјесту, кад не би био о томе потпуно убијеђен. Што се тиче питања, да ли су трупе на граници појачане, генерал Хофман може једино рећи, да министар војни преговара са обе владе, како би се у случају потребе појачале трупе у смислу односних закона, али да то до сада још није било потребно, те ушљед тога није ни било икаквог појачања.

Комисија иностраних дјела аустројске делегације позвала је Ерентала, да се изјасни о политичкој ситуацији. Ерентал је рекао, да се због два за Аустро-Угарску значајна питања воде преговори. Са Турском смо у преговору због Босне и Херцеговине и испражњења Санджака, и -ти преговори још трају. Што се тиче другог питања, сазива међународне конференције, ми нијесмо у начелу противни конференцији, ако само буде њен програм унапријед тачно одређен и буде одговарао нашим изјавама. Преговори који се о томе воде између великих сила, нијесу још много напредовали, а пошто су апсолутно интимне природе, потребна је извјесна резерва. Односно бојкота аустројске робе у Турској, наш посланик у Цариграду поднио је код Порте енергичне представке, које

су имале успеха. Покрет је попустио, а министар се нада, да ће у скоро и сасвим престати. Што се тиче Србије, министар очекује, да ће се узбуђење у тој земљи брзо умирити и престати непријатељске манифестације против Аустро-Угарске. Наш посланик Форгач повратио се данас у Биоград, те се министар нада, да ће његов утицај бити крунисан успјехом и да ће нам бити могуће да и у будуће останемо са Србијом онако како смо и до сад били.

Комисија је отпочела претрес окупационог кредита. Министар Буријан изјавио је, да је најбољи доказ да је био добро изабран час за анексију, то, што је анексија извршена без ванредних мјера. Министар узноси примјерно држање укупног становништва у Босни и Херцеговини.

Биоград, 11. октобра. Влада је поново завела обавезни систем пасоша. На протест аустро-угарског представника због изгрета аустро-угарских трговаца, влада је одговорила, да ће се свима трговцима дати оштета, која им припада.

Биоград, 11. октобра. (Српски пресбирос). Телеграфска вијест лондонских листова, репродукована у неким бечким и пештанским листовима, у којој се говори о неком сензационом догађају између Краља Петра и Престолонашљедника потпуна је и гнусна неистинита измишљотина, провидно тенденциозна да у садашњим приликама унизи у страном свијету углед српског Краљевског Дома. Престолонашљедник веома поштује свога Оца, послушан му је у свему, нарочито сада у овим тешким приликама. Ове врсте лажне вијести непријатеља Србије изазивљу само гнушање у свима српским круговима.

Званични огласи

ОГЛАС

Потписатом суду потребно је 450 тавара дрва за огрев својих одјељења и истражног затвора за ову и 1909 годину.

На дан 25. тек. мјесеца у 9 часова прије и 2 часа послје подне отпочеће јавна лицитација у канцеларији суда ради набавке поминуте количине дрва, ког дана они, који би жељели лицитирати нека се пријаве у судској канцеларији, а услови уговора могу се приказати у истој сваком ко би жељели лицитирати и прије дана лицитације.

Број 1581 VII. — 1908. — 18. 3. октобра 1908 год. у Никшићу.

Књ. Обласни Суд
за врш. дуж. предсједника
судија, Мил. Р. Бошковић

Приватни огласи

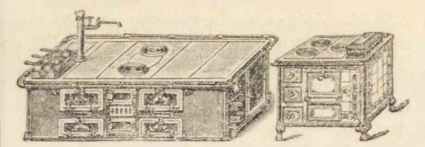
Оглас. Једна признаница од 345 круна, која гласи овако: „Признаница сврху 345 круна потписатоме положио је Усеин Тоска Касапин, на име кауције. 7. септ. 1907 год. Никшић М. Никовић“ т. ј. „Митар Никовић“. Признаница ова била је код подписатог на сахрану и неким случајем изгубљена је. По форми је дупликат из књиге. Молим онога ко је буде нашао, да ми је достави у року од 15 дана од данас, иначе оглашавам је за неважећу.

У Никшићу, 10. окт. 1908 год.
Р. 80, Бр. 455. 1,1 Шпиро Обр. Ђалић

НА ЗНАЊЕ. Чиним на знање г-ди путницима, да сам отворио **кафану (хан) на Горње Кокоте, Љешанска Нахија**, које сам снадбно разним пићем и хладним јелима. Цијене умјерене, а послуга хитра. Молим господу путнике за што већу посјету.

С поштовањем
Вучић Божовић
ханџија
Р. 42, Бр. 398, 5,6

МЕХАНИЧКО-ГВОЖЂАРСКА РАДИЈОНИЦА ПЕТРА ДРЕЦУНА — ЦЕТИЊЕ

израђује најбоље врсте свију **шпорета, пећи, комина, трумба** за исте и продаје све врсте **шиваћих машина** под гаранцијом.
Р. п. п. Бр. 461. (1—5.)

Нашем никад непрежаљеном супругу, односно оцу

† Стеву В. Врчевићу

давајемо годишњи помен у неђељу 12. октобра у 10¹/₄ сати прије подне у цркви на гробљу, о чему извјештавамо својту, пријатеље и познанике.

Цетиње, 10. октобра 1908 г.
Р. 50, Бр. 451. 1,1 Породица Врчевић.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег нигда непрежаљеног и незаборављеног супруга, односно стрица

† Милоша (Милете) Ђиповића

који се посље тридесто-дневног боловања пресели у вјечност на дан 18. септембра т. г. у седамдесетој години живота, затворивши своју кућу, преживиш своја четири сина. Сматрамо за дужност и овим путем изјавити нашу најтоплију благодарност свој нашој браћи и пријатељима који дођоше и нашег незаборављеног Милоша брацки оплакаше по нашем обичају.

Изјављујемо најтоплију благодарност, г. г. кап. Току Ђуровићу предсједнику Д-градске општине, кап. Петру Бошковићу, Д-ру Кујачићу; писарима: Бошковићу, Јовићевићу и Ђуровићу који лично учествоваше и спровод увеличаше.

Искрена хвала свештеницима: г. г. протојереју Милутину Бошковићу, Јовану Велашевићу и Филипу Пешићу који опјело и погреб извршише.

Најискренија хвала: г. г. учитељима Данилов-градске школе, који са ђацима спровод увеличаше и у знак благодарности као просвјетном добротвору на гробу вијенац положише, а тако и г. г. учитељима Ждрбаоничке школе, који су спроводу присуствовали.

Топлу захвалност изјављујемо г. учитељу Нику Филиповићу, који се са покојником онако дирљивим говором опростио.

Братска захвалност: ком. Петру, подпоручику Тодору, Пајовићима, барјактарима: Беговићу и Гргуновићу са горњо-главичанима, оф. Радуловићу са Пажићанима, бар. Радоју и Стојану Перовићима са Главичанима.

Такође хвала Данилов-грађанима Секулићима, Грлићанима, Ђуричанима, Сладојевцима, Шарановићима, Перчевићима, Јастребљанима, Ново-сељанима, Шкерковићима, Жуњићима, Пиперима и Љешњанима, а особита хвала мојој браћи и Доњоглавичанима.

И опет нека је свима и свакоме наша вјечита и срдачна захвалност, који нам ма којим путем указаше саучешћа у овој нашој превеликој жалости и тиме ма у колико наш тешки бол олакшаше.

Данилов-Град, септембра 1908.

Ожалошћени: супруга **Стана**, синовац **Саво Ђиповић** са родбином.
Р. 258, Бр. 445, 11

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом боловања смрти и погребња моје никад непрежаљене супруге

† ДРАГИЊЕ

која се послје двадесетодневног боловања, у најљепшем цвијету своје младости, у 26 години, пресели у вјечност 30. септембра ове године:

Сматрам за особиту дужност и увијек путем изјавити своју најсрдачнију благодарност и признање свему поштованом цетињском чиновништву, свештенству и грађанству обојег пола, а нарочито официрском кору, као и свима онима, који су из околних села и племена дошли да погребу присуствују.

Хвала сродницима, пријатељима, кумовима и познаницима, који ми усмено, писмено, телеграфски или ма којим начином, указаше своје саучешће.

И још једном вјечита хвала свима и свакоме, који покојници у онако великом броју предворише и до вјечне куће допратише и мени са тим бол за непрежаљеном и прерано преминулом Драгињом знатно ублажише.

Цетиње 5. октобра 1908 г.
Р. 136, бр. 456. 1,1 Ком. Р. Меденица.

Под утиском највеће несреће, која нас задеси прераном смрћу наше једине наде и узданице, нашег јединца

† ДУШАНА

секретара Министарства Правде,

који се 28. септембра ове године у 27 години свога живота пресели у вјечност, сматрамо за дужност увијек на првом мјесту најискреније захвалити Њ. В. Књазу Мирку и Њ. В. Књагињи Наталији на личном и телеграфском саучешћу;

неизмјерна хвала грађанству цетињском, браћи Добрљанима, Цекиљанима, Ријечанима, Прекорничанима, Боковљанима, Бајицама и Доњокрајцима, који покојника братски оплакаше и при спроводу и попогребу учествоваше;

хвала г. г. свештеницима: Проту Крсту Матановићу, протођакону Радичевићу, попу Марку Мартиновићу, попу Илији Јовићевићу, попу Мирашу Вукићу и ђакону И. Калуђеровићу, који покојника опојаше;

веома смо захвални г. г. лекарима: Д-ру Перацићу, Д-ру Матановићу и Д-ру Огњеновићу, који се дневно-ноћно трудише око незаборављеног нам покојника у његовој болијести;

срдачна хвала г. г. Марку Томовићу и Миласаву Дедовићу, који се у име своје и другова с покојником дирљивијем говорима опростише; а тако и г. Крсту Јаблану, чији нас је говор, којим је он у име своје и племеника нам Добрљана неописан Душана при полагању у гроб, отпратио гану;

хвала господи чиновницима и друговима Душановићем, као и г. апотекару Урошу Марићу, који положише вијенце на одар милог нам покојника;

искрена хвала свијема у опште познаницима и пријатељима из унутрашњости и са стране, који нам телеграфски и писмено изјавише своје саучешће.

Цетиње, 5. октобра 1908.

Ожалошћени:

Шако Филиповић с родбином.

Р. 230, Бр. 459. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Дубоко потресени смрћу нашег нигда незаборављеног мужа односно оца, ђеда и свекра

командира † РАДОИЦЕ ДУРОВА

који се 23. септембра ов. год. у 66. г. живота пресели у вјечност; те сматрамо за особиту дужност изјавити нашу вјечну благодарност свијема, који нам у нашој великој жалости — ма којим путем било — указаше саучешће и тијем нашу тугу олакшаше.

Зато доживотно благодаримо министру војном г. Митру Мартиновићу и г. бригадиру Јанку Вукотићу, на телеграфском саучешћу.

Такође доживотна благодарност грађанским и војним чиновницима, који у великом броју присуствоваше и са војним почастима свога друга ожалише и до гроба испратише.

Срдачна хвала свештенству, школској омладини са наставником, који покојника по правилима спроведоше и саранише.

Вјечна благодарност пријатељима, кумовима и становницима општина: горњополске, милочанске, завршке, кочанске, штедимске, риђанске, студеначке, страшевине, озриничке, никшићске, рубешке, глибавачке, драговољске, луковске, граничке, орашке, прашке, шипачке; као и присутним особама калетаније жупске и пјешивачке — који се на челу свих старјешина у великом броју стеклоше, те покојника вруће ожалише и до вјечне куће испратише и саранише.

Срдачна и врућа благодарност надзиратељу и проту никшићском г. Ђорђију Милановићу, који се над гробом са једним пристојним говором опростио са покојником и тијем у велико нашу тугу ублажио.

Срдачна хвала г. попу Шћепу Мартиновићу, који се при кретању спровода из Никшића са покојником опростио једним врло дирљивим говором.

Срдачна хвала г. Перу Јововићу, који се при ранству Никшићана са спроводом опростио са покојником једним говором, који је на присутне веома ефектирао.

Још једном срдачна и доживотна благодарност свијема и свакоме, који нам ма којим било путем указаше своја саучешћа у нашој великој жалости и тијем нам тугу и бол за покојником олакшаше.

Горње поље.

Ожалошћени: супруга **Милица**; синови: **Милан**, **Ђуро** и **Марко**; унук **Милош**; снахе: **Томка**, **Мара** и **Марица** с породицом.
Р. 284. Бр. 446. 1,1